

Νεκροζώντανοι αλλά με... χιούμορ

του **Αλέξη Ν. Δερμετζόγλου**
Κριτικού κινηματογράφου
Ιατρού Μικροβιολόγου
alex_derm@freemail.gr

Το σινεμά σταματάει λογικά στην Ιατρική και την τιμάει ή την προσπερνάει, υπερβατικά όμως. Δεν μπορεί, δεν τολμάει να την αγνοήσει, δεν το θέλει, αλλά πολλές φορές απογειώνεται πέρα απ' αυτήν, κρατώντας όμως κάποια σύνδεση.

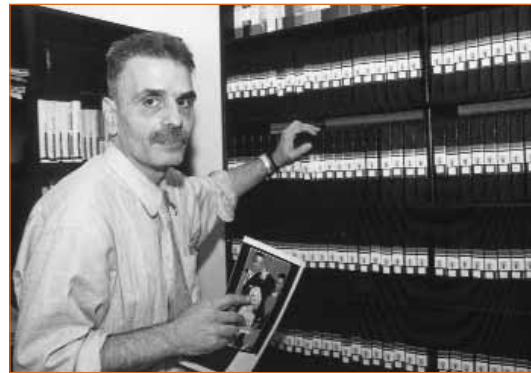
Η μυθολογία των ζόμπι έχει σχέση με την Ιατρική στο επίπεδο που κάποιοι στην Αϊτή με ορισμένα δηλητήρια (για να είμαι σαφής και συνεπής προς την επιστήμη μου δεν συγκεκριμενοποιώ υποθέσεις και εξαιρέσεις) πετυχαίνουν κάποια πράγματα.

Το να αναστηθεί νεκρός είναι μια υπέρβαση, αλλά η Ιατρική γνωρίζει, εξηγεί, διαχειρίζεται το ...φαινόμενο της νεκροφάνειας. Κάποιες εθιμικές συνήθειες πάντα έχουν σχέση με την επιστήμη. Έτσι, δεν είναι τυχαίο πως ο νεκρός μένει για αρκετές ώρες στο σπίτι του ή σε κάποιο νεκροστάσιο. Δεν είναι μόνον η τιμή που πρέπει να του κάνουν οι οικείοι του, αλλά και ο αποκλεισμός της περίπτωσης του να ταφεί ζωντανός στην ελάχιστη περίπτωση της νεκροφάνειας.

Όσο για τα ζόμπι που νεκρασταίνονται, αυτό πρέπει να το ψάξει κανείς στην κινηματογραφική μυθολογία, που περνάει πάντα και κοινωνικές σημασίες. "**Λευκό ζόμπι**", "**Περπάτησα μ' ένα ζόμπι**" περίφημες ταινίες του μεσοπολέμου, ενώ μετά το '60 αναβιώνει αυτή η μυθολογία, γιατί υπάρχουν οι κοινωνικές αντιστοιχίες οι οποίες είναι η κοινωνία της κατανάλωσης και της αφθονίας, ο πόλεμος του Βιετνάμ, η εξέγερση των νέων.

Από τον Ζορζ Ρομέρο έχουμε τη "**Νύχτα των ζωντανών νεκρών**", ενώ ο ίδιος ο σκηνοθέτης επανήλθε και φέτος με τη "**Γη των ζωντανών νεκρών**", αναφερόμενος εμμέσως πλην σαφώς στην τρομοκρατία, στον Μπους και στην ανάληψη κοινωνία. Ενδιαμέσως πάλι ο Ρομέρο γύρισε ταινία με ζόμπι, ενώ τη μυθολογία εκμεταλλεύτηκαν και άλλοι από διαφορετικές χώρες.

Τώρα ήλθε η ώρα της Ελλάδας να μας δώσει

την πρώτη ταινία με ζόμπι. Από το φεστιβάλ ήδη είδαμε το "**Κακό**" του Γιώργου Νούσια που δείχνει πως μια καλοκαιριάτικη ημέρα η Αθήνα πλημμυρίζει από ζόμπι και μια ομάδα νέων τρέχει να σωθεί. Ο σκηνοθέτης μάς είπε πως στόχος του δεν ήταν το κοινωνικό μήνυμα, αλλά η χαρά της δουλειάς, η περιπέτεια του γυρίσματος μιας ταινίας.

Από την άλλη μεριά ο Αμερικανός ηθοποιός Τόμι Λι Τζόουνς, περνώντας στη σκηνοθεσία, μας έδωσε τις "**Τρεις ταφές του Μελκιάδες Εστράντα**", μόνον που εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με ζόμπι. Απλά ένας Μεξικανός θάβεται και ξεθάβεται έως ότου βρει τη γαλήνη στο πατρικό έδαφος. Περιπέτειες ενός πτώματος, λοιπόν, ενός νεκρού με καθαρά συμβολικούς λόγους και όρους. Είναι η ταφή των πολιτισμών, της παράδοσης, των σχέσεων. Ένα πτώμα που περιφέρεται και σήπεται επί ημέρες καθορίζει και τη σχέση κοινωνίας και ατόμων.

Όσο για τον Τιμ Μπέρτον, μας προσφέρει την πιο ανατρεπτική ταινία πάνω σε τέτοιους μύθους, επιστρέφοντας στην κατάσταση των νεκροζώντανων. "**Η νεκρή νύφη του Τιμ Μπέρτον**" είναι ένα παλαβό, τρομερό, "κατάμαυρο", σαρκαστικό καρτούν με κουκλίτσες. Μιούζικαλ μεν, αλλά υπο-

φωτισμένο, σκοτεινό, θανατηφόρο, αλλά και ευχάριστο.

Ο Μπέρτον από τον “**Σκαθαροζούμη**” κιόλας είχε δείξει πως θέλει και μπορεί να μιλάει αιρετικά για την περιπέτεια ενός ...πτώματος. Τα δικά του ζόμπι έχουν αισθήματα, καρδιά, κακίες, σάρκα και οστά, τελικά έχουν κρατήσει όλες τις ανθρώπινες αδυναμίες, ο θάνατος δεν τα έχει επηρεάσει. Εδώ ο ήρωας της ταινίας, μια χαριτωμένη κουκλίτσα (με τη φωνή του Τζόνι Ντεπ), είναι αρραβωνιασμένος με μια κοπέλα. Περιπατώντας ανέμελα βγάζει το δαχτυλίδι του, το κρεμάει εκεί που νομίζει πως είναι κλαδί δέντρου (αλλά τελικά προκύπτει το σκελετωμένο δάχτυλο μιας νεκρής) και λέει τον γαμήλιο όρκο. Η νεκρή ξυπνάει (μια άλλη χαριτωμένη γαλάζια κουκλίτσα με τη φωνή της Έλενα Μπόναμ Κάρτερ, συζύγου του σκηνοθέτη) και γίνεται χαμός. Διεκδικεί αυτόν τον ζωντανό, τον παντρεύεται με το έτσι θέλω και εκφράζει όλο το πάθος της που τελικά (ας το παίξουμε και λίγο ψυχαναλυτές) είναι η ανάγκη της να αρπαχθεί από τη ζωή που έχασε.

Τι κάνει ο Μπέρτον που ενδιαφέρει την Ιατρική; Τόσο στον “**Σκαθαροζούμη**” όσο και στο “**Big**

fish: “**Απίθανες ιστορίες**” αλλά και στη “**Νεκρή νύφη**” επιχειρεί να συμφιλώσσει τους θνητούς με τον θάνατο.

Ο καλύτερος τρόπος για να τιμάς τη ζωή, να την απολαμβάνεις και αξιοπρεπώς και σωστά είναι τελικά να γνωρίζεις πως βιολογικά έχεις περιορισμένη πίστωση ζωής.

Αυτή η “χαριτωμένη” αναφορά στον τάφο, στο πτώμα, στο τέλος, αυτή η συμφιλώση με την απώλεια είναι από τα ατού του σινεμά του Μπέρτον, αλλά και άλλων δημιουργών.

Η Ιατρική είναι για να διαχειρίζεται την ποιότητα ζωής μας όσο υπάρχουμε. Τα παραπέρα ανήκουν στο πεδίο της θεολογίας, της φιλοσοφίας. Για κάποιους απαιτείται και η μεταφυσική, δηλαδή το κυνήγι της αθανασίας ή της νεκρανάστασης. Κανένας γιατρός όμως –πιστέψτε με– δεν θα ’θελε να γίνει Δόκτωρ Φρανκεστάιν και να δίνει ζωή σε πλάσματα φτιαγμένα από μέλη πτωμάτων ή με άλλο τρόπο.

Η ζωή έχει τις χαρές της και τα παραπάνω είναι προσμονές και εικασίες. Εξάλλου, την αθανασία την εξασφαλίζεις ιδίως με έναν έντιμο βίο, μια και η μνήμη, η ανάμνηση, η αναφορά στον απόγονο είναι η καλύτερη διατήρηση και δικαίωση.

